7-9 синыф уҡыусылары өсөн башҡорт теле һәм әҙәбиәте буйынса олимпиада һорауҙары

2018-2019 уҡыу йылы

Муниципаль этап

Максималь балл — 80

1. Аллегорияға нигеҙләнмәгән бер жанрҙы табығыҙ:

а) Әкиәт. б) Риүәйәт. в) Мәҫәл. г) Тәмҫил.

2. Ер-һыу, ҡоштар культына бәйле халыҡ байрамы нисек атала:

а) Һабантуй. б) Ҡарға туйы. в) Һырға туйы. г) Айыу туйы.

3. 1812 йылда яугирҙәрҙе фатихалап яуға оҙатыусы һәм еңеү яулап ҡайтҡан саҡта ҡурай уйнап ҡаршы алыусы сәсән:

а) Ерәнсә сәсән. б) Ҡарас сәсән. в) Байыҡ сәсән. г)Фәррәх сәсән.

4. Мифтахетдин Аҡмулланың киң билдәле автобиографик әҫәре:

а) «Йомран иле»; б) «Урыным — зиндан»; в) «Иргиз»; г) «Урал».

5. «Башҡорт халҡына көйлө хитап» исемле поэтик әҫәрҙең авторы:

а) Шәйхзада Бабич; б) Рәшит Ниғмәти; в) Рауил Бикбаев; г) Хәсән Назаров.

6. Шағир Рәми Ғариповтың бала-сағы ниндәй йылға буйында уҙа:

а) Ағиҙел; б) Ҡариҙел; в) Йүрүҙән; г) Ашҡаҙар.

7. 1978 йылда Мостай Кәрим ниндәй юғары наградаға лайыҡ була:

а) Халыҡ-ара Почетлы Г. Х. Андерсен исемендә диплом;

б) Салауат Юлаев исемендә дәүләт премияһы;

в) «Башҡортостандың халыҡ шағиры» тигән маҡтаулы исем;

г) Нобель исемендә халыҡ-ара премияһы.

8. Яҡташыбыҙ, шағирә Кәтибә Кинйәбулатова нисәнсе йылда тыуған:

а) 1910 йылда; б) 1915 йылда; в) 1919 йылда; г) 1920 йылда.

9. Силәбе башҡорттары ижад иткән “Суҡан батыр”, “Ҡолой кантон” йырҙары ниндәй темаға ҡарай:

а) Лирик йырҙар. б) Тарихи йырҙар. в) Шаян йырҙар.

10. Был исемлектә билдәле композиторҙарҙы табығыҙ:

а) Фәйзи Ғәскәров, Мая Таһирова, Гүзәл Сөләйманова;

б) Лариса Абдуллина; Салауат Әбүзәров; Гөлназ Ҡотоева;

в) Хөсәйен Әхмәтов, Салауат Низаметдинов, Заһир Исма4илов.

11. Бирелгән тексты уҡығыҙ һәм рус теленә тәржемә итегеҙ.

Башҡортостан Республикаһының дәүләт символдары: дәүләт флагы, Дәүләт гимны, Дәүләт гербы.

Дәүләт флагы 1992 йылдың 25 февралендә раҫланған. Уны рәссамдар Урал Мәсәлимов һәм Ольга Асобина яһаған. Дәүләт флагында өҫтән аҫҡа күк, аҡ һәм йәшел төҫтәр бар. Аҡ буйҙың уртаһында алтын төҫөндәге түңәрәккә ҡурай сәскәһе төшөрөлгән. Зәңгәр төҫ күк йөҙөн, ғәҙеллекте аңлата. Ағы татыулыҡты белдерә. Йәшел – азатлыҡ һәм тормош мәңгелеге билдәһе. Ҡурай сәскәһе – дуҫлыҡ символы.

Дәүләт гимнын композитор һәм дирижер Фәрит Иҙрисов яҙған. Ул тантаналы йыйылыштарҙы асҡанда һәм япҡанда уйнатыла. Дәүләт флагын күтәргәндә лә Дәүләт гимны башҡарыла.

Дәүләт гербының авторы – рәссам Фазлетдин Ислахов. Герб Милли биҙәк менән уратып алынған түңәрәк эсендәге Салауат Юлаев һәйкәле һүрәтенән тора. Һәйкәлде сығып килгән ҡояш нурҙары балҡыта. Һәйкәлдең аҫтында – ҡурай сәскәһе, флаг төҫтәренә буялған таҫма, уның аҡ төҫлөһенә «Башҡортостан» тип яҙылған.

12. Текстан һан һүҙ төркомдәрен табып, уларҙың ниндәй төркөмсәгә ҡарауын билдәләгеҙ.

а. төп б. сама в. рәт г. бәлем

13. Дәүләт флагында өҫтән аҫҡа күк, аҡ һәм йәшел төҫтәр бар. Был һөйләмдә ниндәй һөйләм киҫәктәре тиң?

а. тиң хәбәрҙәр б. тиң эйәләр в. Тиң тултырыусылар г. Тиң аныҡлаусылар

14. Ҡурай сәскәһе – дуҫлыҡ символы. Был һөйләмдә *символы* һүҙе ниндәй һөйләм киҫәге булып килә?

а. эйә составына инә б. тултырыусы в. хәбәр составына инә г. аныклаусы

15. Ҡушымта менән ҡатмарланған һөйләмдәрҙе табып, яҙып алығыҙ, ҡушымталарҙың синтаксик ролен билдәдәгеҙ.

____

____

____

Нимә ул ҡушымта?____

____

16. *Дәүләт флагы* тигән һүҙбәйләнештә дәүләт һүҙе ниндәй һүҙ төркөмөнә ҡарай?

а. исем б. сифат в. рәүеш г. ҡылым

17. Тексҭа күк һүҙе төрлө мәғәнәлә ҡулланыла: *күк төҫтәр* һәм *күк йөҙө.* Күк һүҙҙәре был осраҡта -

а. антонимдар б. синонимдар в. омонимдар

18. Етенсе һорауға яуап итеп һайлап алған лексик терминға билдәләмә бирегеҙ.

19. Күк һүҙе менән һүҙбәйләнештәрҙе рус теленә тәржемә итегеҙ.

Күк Урал – күк ат -

Күк бүре – күк еҫе –

Күк күкрәй - күк үлән -

20. Башҡортостан дәүләт флагы төҫтәре нимә аңлата?

Күк – аҡ - йәшел –

Яҙған һүҙҙәрҙең синонимдарын яҙығыҙ.

Рәсәй Федерацияһы флагының төҫтәрен дә иҫәпләп, нимә аңлатҡанын яҙығыҙ.

Муниципальный этап всероссийской олимпиады школьников

Вопросы и задания по башкирскому языку и литературе

для учащихся 7-9 классов

2018-20019 учебный год

Максимальный балл - 80

1. Назовите жанр, который не является аллегорическим:

а) Сказка; б) Риваят (придания); в) Басня; г) Тамсил.

2. Как называется народный праздник, посвященный весеннему перелету грачей:

а) Сабантуй; б) Каргатуй; в) Хыргатуй; г) Алкатуй.

3. Назовите сказителя, который в 1812 году проводил башкирских воинов на войну и встречал их играя на курае:

а) Ерэнсэ сэсэн б) Карас сэсэн в) Баик сэсэн г) Фаррах сэсэн.

4. Определите автобиографическое произведение Мифтахетдина Акмуллы:

а) «Йомран иле»; б) «Урыным — зиндан»; в) «Иргиз»; г) «Урал».

5. Установите авторство данных поэтических произведений:

а) Шаихзада Бабич; б) Рашит Нигмати; в) Равиль Бикбаев; г) Хасан Назаров.

6. На берегу какой реки прошло детство башкирского народного поэта Рами Гарипова:

а) Агидель; б) Каридель; в) Юрюзань; г) Ашкадар.

7. Обладателем какой престижной награды стал Мустай Карим в 1978 году:

а) Международного Почетного диплома имени Г. Х. Андерсена;

б) Государственной премии имени Салавата Юлаева;

в) «Народный поэт Башкортостана»;

г) Нобеловской премии.

8. В каком году родилась известная челябинская поэтесса Катиба Кинябулатова:

а) 1910 году; б) 1915 году; в) 1919 году; г) 1920 году.

9. Определите тематику народных песен «Сукем батыр», «Кулуй кантон»:

а) Лирические песни; б) Исторические песни; в) Шуточные песни.

10. Среди перечисленных имен найдите и назовите популярных башкирских композиторов:

а) Файзи Гаскаров, Мая Тагирова, Гузель Сулейманова;

б) Лариса Абдуллина; Салават Абузаров; Гулназ Кутуеава;

в) Хусаин Ахметов, Салават Низаметдинов, Загир Исмагилов.

11. Прочитайте текст. Переведите его на русский язык.

12. Найдите имена числительные и определите их разряд.
13. Найдите и прочитайте второе предложение второго абзаца. Определите, какие члены предложения являются однородными.
14. Найдите указанное слово в предложении и укажите его синтаксическую роль.
15. Выпишите из текста предложения, осложненные приложением, определите их синтаксическую роль. Дайте определение приложению.
16. Определите, к какой части речи относится указанное слово.
17. Определите, чем (синонимами, антонимами, омонимами) являются слова в словосочетаниях.
18. Дайте определение омонимам.
19. Определите степень расхождения семантики указанного слова в разных словосочетаниях.
20. Как вы поняли из текста, что означают цвета флага Республики Башкортостан? Подберите к данным словам синонимы.